
Statut Sekcji Historii Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/3, 484-488

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

**Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.**



wem studiów zagranicznych, odbytych głównie u prof. L. Cayeux (1864—1944), kształtuje się jego sylwetka twórcza. Niemalą rolę w tej dziedzinie odegrały również badania porównawcze nad przechowywanymi w Muzeum Brytyjskim próbkami osadów den oceanicznych, zebranych w czasie ekspedycji na statku „Challenger“ (z lat 1872—1876).

W wyniku studiów zagranicznych oraz badań, prowadzonych w oparciu o materiały pochodzące z wierceń, Sujkowski wydrukował w 1931 r. obszerną rozprawę *Petrografia kredy Polski. Kreda z głębokiego wiercenia w Lublinie w porównaniu z kredą niektórych innych obszarów Polski*. Praca ta stanowi do dziś podstawowe opracowanie skał węglanowych najmłodszego mezozoiku.

Poza badaniami skał węglanowych Sujkowski prowadził również badania nad skałami krzemionkowymi, a także studia tektoniczne, zbierał obserwacje hydrogeologiczne do potrzeb praktycznych itp. Zasięgiem zainteresowań obejmował m.in. tereny wyżyn polskich, Karpaty wraz z Tatrami, obszary zachodniej Ukrainy i zachodniej Białorusi.

Był szczególnie lubianym pedagogiem na Uniwersytecie Warszawskim oraz na jego tajnych kompletach w czasie okupacji. Z grona jego uczniów wywodzi się wielu wybitnych geologów, pracujących dziś zarówno na terenie Polski, jak i poza granicami naszego kraju.

Na marginesie warto wspomnieć, że posiedzenie poświęcone Z. Sujkowskiemu było już drugim w 1964 r. „historycznym“ zebraniem Oddziału Warszawskiego PTG. Pierwsze z nich, w dniu 22 V 1964, poświęcone było pięćdziesięcioleciu zgonu wybitnego geologa austriackiego Edwarda Suessa (1835—1914). Wzrost zainteresowania historią geologii widoczny jest również wśród publikacji zamieszczanych w „Roczniku Towarzystwa Geologicznego“. Tak np. w 1963 r. M. Książkiewicz zamieścił artykuł w związku z 50-leciem pracy K. Wójcika o wapieniach Kruhela Wielkiego pod Przemyślem, a J. Szaflarski opisał mało znaną wycieczkę mineraloga francuskiego F. S. Beudanta w Tatry na początku XIX w. Wypada również wspomnieć, że przystąpiono do gromadzenia materiałów do historii Towarzystwa.

Zbigniew Wójcik

KRONIKA ZAGRANICZNA

STATUT SEKCJI HISTORII MIĘDZYNARODOWEJ UNII HISTORII I FILOZOFII NAUKI *

Art. 1. Sekcja Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki ma na celu:

a) przyczyniać się do zbliżenia między historykami nauki oraz między instytucjami, stowarzyszeniami, czasopismami itp., poświęconymi tej dyscyplinie lub dyscyplinom pokrewnym;

b) gromadzić dokumentację użyteczną dla rozwoju historii nauki, historii techniki, historii medycyny i dyscyplin pokrewnych;

* Niniejszy statut został uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Sekcji Historii Nauki na posiedzeniu odbytym w Filadelfii w dniu 2 IX 1962, w czasie X Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki. Tłumacze statutu (Barbara i Eugeniusz Olszewscy) zachowali przyjętą już przez polskich historyków nauki i techniki nazwę: Sekcja Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki, choć dosłowny przekład nazwy francuskiej (Division d'Histoire des Sciences de l'Union Internationale d'Histoire et de Philosophie des Sciences) brzmiałby: Od-

c) przedsięwziąć wszelkie środki, które uzna się za konieczne lub użyteczne dla rozwoju, rozpowszechniania i organizowania studiów w zakresie historii nauki i dyscyplin pokrewnych;

d) organizować międzynarodowe kongresy historii nauki oraz sympozja międzynarodowe;

e) zabezpieczać pod względem finansowym sprawne funkcjonowanie Międzynarodowej Akademii Historii Nauki;

f) przyczyniać się do utrzymania jedności nauki jako całości oraz do zacieśniania więzi między różnymi dziedzinami wiedzy ludzkiej.

Art. 2. Sekcja jest afiliowana przy Międzynarodowej Radzie Unii Naukowych za pośrednictwem Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki. Sekcja będzie podejmowała współpracę z innymi uniami, które wchodzi w skład Rady, w imię osiągnięcia celów naukowych oraz ożywiającej wszystkie unie idei zrozumienia między narodami. Siedzibą Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki jest Paryż.

SKŁAD

Art. 3. W skład Sekcji wchodzi:

a) komitety narodowe;

b) międzynarodowe wydziały naukowe.

Zgromadzenie Ogólne kwalifikowaną większością dwóch trzecich oddanych głosów może wykluczyć członka, który nie wypełnia swoich zobowiązań.

Komitety narodowe, a także wydziały naukowe, mogą być tymczasowo przyjęte do Sekcji przez Radę Sekcji. Ostateczna decyzja należy wszakże do Zgromadzenia Ogólnego, które powinno ją podjąć na najbliższym posiedzeniu.

Art. 4. Do Sekcji może przystąpić każdy kraj pod warunkiem przestrzegania postanowień niniejszego statutu. Ciałem, które przedstawia wniosek o przyjęcie, może być rząd albo akademie nauk, albo jakakolwiek inna oficjalna organizacja naukowa danego kraju. Ciało to powołuje narodowy komitet historii nauki jako oficjalnego reprezentanta danego kraju w Sekcji.

Art. 5. Każdy kraj może być reprezentowany tylko przez jeden komitet narodowy. Natomiast inne krajowe stowarzyszenia historii nauk czystych lub stosowanych mogą, za aprobatą Rady Sekcji, przystąpić do współpracy z Sekcją. Stowarzyszenia te nie uczestniczą w Zgromadzeniach Ogólnych Sekcji, lecz mogą współdziałać z Sekcją dla realizacji swych celów.

Art. 6. Stowarzyszenia międzynarodowe, które zajmują się historią nauki lub dyscyplinami pokrewnymi i przystąpiły do Sekcji, stają się wydziałami naukowymi Sekcji.

Każdy wydział jest całkowicie autonomiczny pod względem naukowym, administracyjnym i finansowym.

Działalność wydziałów nie może wywierać wpływu na zarządzanie Sekcją.

Sekcja stanowi organ koordynacji między wydziałami. Dlatego każdy wydział deleguje przedstawiciela do Rady Sekcji i odwrotnie — Sekcja deleguje przedstawiciela do władz każdego wydziału. Przedstawiciele ci spełniają funkcje obserwatorów.

dział Historii Nauk Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauk. W konsekwencji w art. 3 i 6 wprowadzono nazwę: wydział naukowy, choć dosłowny przekład nazwy francuskiej (*section scientifique*) brzmiałby: sekcja naukowa. (Przypis tłumaczy).

Art. 7. Każde stowarzyszenie międzynarodowe, które pragnie zostać uznane za wydział naukowy Sekcji, zwraca się z odpowiednim wnioskiem do Rady, która decyduje o tymczasowym jego przyjęciu do Sekcji; jednakże decyzja ostateczna należy do Zgromadzenia Ogólnego Sekcji.

Art. 8. Każdy wydział zachowuje własny statut i własne regulaminy, byleby tylko nie były one sprzeczne ze statutem niniejszym. Każdy wydział ma własny budżet i własne składki członkowskie.

Art. 9. Sekcja przekazuje Międzynarodowej Akademii Historii Nauki subwencje umożliwiające jej działalność, ustala budżet Akademii i kontroluje jej rachunkowość.

KIEROWNICTWO, ZGROMADZENIE I PRAWO GŁOSU

Art. 10. Kierownictwo organizacyjne Sekcji jest sprawowane przez:

- a) Zgromadzenie Ogólne;
- b) Radę Sekcji;
- c) Komitet Wykonawczy Sekcji.

Art. 11. Zgromadzenie Ogólne Sekcji składa się ze wszystkich przybyłych na nie członków komitetów narodowych i wydziałów naukowych. Każdy członek ma prawo udziału w dyskusji, rozporządza jednak tylko głosem doradczym.

Art. 12. Do ważności uchwał Zgromadzenia Ogólnego konieczna jest obecność oficjalnych przedstawicieli co najmniej połowy komitetów narodowych. Każdy komitet i każdy wydział może upoważnić każdego innego członka Sekcji do reprezentowania go, lecz musi uprzedzić o tym Radę Sekcji przed otwarciem obrad Zgromadzenia. Jeden reprezentant może kumulować co najwyżej trzy głosy. Każdy komitet narodowy lub wydział powinien pisemnie podać Radzie przed otwarciem obrad Zgromadzenia nazwisko przedstawiciela (nazwiska przedstawicieli) posiadającego (posiadających) prawo głosowania.

Art. 13. Odnosnie każdej sprawy o charakterze naukowym lub organizacyjnym, a nie posiadającej uwarunkowań finansowych, każdy komitet narodowy, każdy wydział, każdy członek Rady posiada jeden głos. Odnosnie każdej sprawy posiadającej uwarunkowania finansowe, każdy komitet narodowy rozporządza 1, 2, 3, 4 lub 5 głosami, zależnie od przynależności do kategorii — A, B, C, D lub E, określonych w art. 22 niniejszego statutu; każdy członek Rady Sekcji rozporządza jednym głosem, natomiast przedstawiciele wydziałów nie biorą udziału w głosowaniu.

Jeżeli niniejszy statut nie stanowi inaczej, uchwały Zgromadzenia Ogólnego podejmowane są zwykłą większością oddanych głosów; w wypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Większości kwalifikowane obliczane są również wyłączenie na podstawie liczby głosów oddanych.

Art. 14. Zgromadzenie Ogólne zbiera się na posiedzenia zwykle co trzy lata, w zasadzie z okazji międzynarodowych kongresów historii nauki. Może ono jednak, dla rozważenia określonych spraw, zostać zwołane także w innym terminie. Jeżeli trzecia część należących do Sekcji komitetów narodowych domaga się zwołania Zgromadzenia nadzwyczajnego, podając konkretny porządek dzienny, przewodniczący jest obowiązany zwołać Zgromadzenie w ciągu sześciu miesięcy, ze wskazanym porządkiem dziennym.

Sekretarz Sekcji powinien zawiadomić wszystkie komitety narodowe i wszystkie wydziały naukowe co najmniej na cztery miesiące przed datą obrad o zwołaniu każdego Zgromadzenia Ogólnego oraz o pełnym jego porządku dziennym.

Jakakolwiek sprawa nie figurująca na porządku dziennym może być wzięta pod obrady jedynie po uprzedniej uchwale powziętej większością dwóch trzecich oddanych głosów, a w wypadku wniosku o zmianę statutow: Unii lub Sekcji — większością trzech czwartych oddanych głosów.

Art. 15. Zwykle Zgromadzenie Ogólne Sekcji posiada następujące uprawnienia:

- a) wybiera członków Rady oraz przedstawicieli Sekcji do innych instytucji międzynarodowych;
- b) przyjmuje do Sekcji ewentualnych nowych członków;
- c) kontroluje gospodarkę finansową Sekcji;
- d) ustala projekty budżetu Sekcji oraz wysokość składek członkowskich na lata do Zgromadzenia następnego;
- e) ustala program działalności Sekcji na trzy najbliższe lata po Zgromadzeniu;
- f) uchwała i nowelizuje statut i regulaminy prowadzenia spraw leżących w jego kompetencjach;
- g) ustala miejsce i datę następnego posiedzenia.

Art. 16. Rada Sekcji składa się z przewodniczącego, pierwszego wiceprzewodniczącego, drugiego wiceprzewodniczącego, dwóch asesorów, skarbnika, sekretarza i poprzedniego przewodniczącego. Sekretarzowi może pomagać sekretarz organizacyjny nie posiadający w Radzie prawa głosowania.

Członkowie Rady są wybierani na trzy lata, po upływie tego okresu mogą być wybrani ponownie.

W wypadku, gdy przewodniczący Sekcji nie może wykonywać swych funkcji, jest on automatycznie zastępowany przez pierwszego wiceprzewodniczącego, drugi zaś wiceprzewodniczący nabiera wówczas uprawnień pierwszego wiceprzewodniczącego. W wypadku, gdy sekretarz lub skarbnik nie może wykonywać swych funkcji, przewodniczący powołuje zastępcę, który staje się także członkiem Rady i Komitetu Wykonawczego, pod warunkiem jednak uzyskania zgody większości dwóch trzecich członków Rady (nie wliczając do tej większości członka powoływanego).

Art. 17. Rada zbiera się co najmniej raz do roku, w zasadzie w siedzibie Sekcji.

Rada kieruje działalnością Sekcji w okresie między posiedzeniami Zgromadzenia Ogólnego.

Uchwały Rady mogą zapadać jedynie w obecności co najmniej czterech jej członków. Posiedzenia Rady są zwoływane ze wskazaniem porządku dziennego co najmniej na dwa miesiące przed datą posiedzenia.

Art. 18. Przewodniczący, pierwszy wiceprzewodniczący, sekretarz i skarbnik tworzą Komitet Wykonawczy Sekcji, który prowadzi sprawy Sekcji i wykonywa uchwały powzięte przez Zgromadzenie Ogólne i Radę.

FINANSE

Art. 19. Na dochody Sekcji składają się:

- a) składki komitetów narodowych;
- b) subwencje, dary i zapisy, zgodne z obowiązującymi przepisami i zaakceptowane przez Radę;
- c) dochody ze sprzedaży wydawnictw.

Art. 20. Skarbnik przedstawia corocznie Radzie Sekcji sprawozdanie finansowe, łącznie z dokumentacją wszystkich dochodów i wydatków. Rada rozpatruje

to sprawozdanie i udziela skarbnikowi absolutorium odnośnie działalności w roku poprzednim.

Art. 21. Zgromadzenie Ogólne powołuje dwuosobową komisję dla kontroli bilansów i dokumentacji finansowej za okres trzech lat, które upłynęły od poprzedniego Zgromadzenia Ogólnego. Na podstawie sprawozdania Komisji Finansowej Zgromadzenie udziela Radzie absolutorium odnośnie jej działalności finansowej.

Art. 22. Każdy komitet narodowy wpłaca do Sekcji roczną składkę członkowską obliczoną według następującej zasady:

Poszczególne kraje należące do Sekcji dzielą się na 5 kategorii: A, B, C, D, E. Zależnie od przynależności do kategorii A, B, C, D lub E, dany kraj wpłaca składkę roczną w wysokości 1, 2, 4, 8 lub 16 jednostek składki. Wysokość jednostki składki jest ustalana przez każde Zgromadzenie Ogólne. Każdy kraj wnioskuje, do której kategorii ma zostać zaliczony. Propozycja ta może być odrzucona przez Radę Sekcji, jeżeli wybraną kategorię uzna się za wyraźnie nieodpowiednią.

Art. 23. Każdy komitet narodowy jest odpowiedzialny za regulowanie składek przez jego kraj.

Komitety narodowe, które nie zabezpieczyły wpłacenia składki za rok poprzedzający Zgromadzenie Ogólne, nie mają prawa głosowania na tym Zgromadzeniu.

Komitety narodowe, które nie zabezpieczyły wpłacenia składek za trzy kolejne lata i które, wezwane listem poleconym, nie usprawiedliwiły w ciągu dwóch miesięcy nieregulowania składek, zostają uznane za rezygnujące z członkostwa.

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Art. 24. Niniejszy statut może być zmieniony jedynie przez Zgromadzenie Ogólne, i to pod warunkiem, że ogólna liczba głosów za proponowaną zmianą stanowi co najmniej dwie trzecie liczby głosów oddanych.

Art. 25. Wnioski kraju członkowskiego lub wydziału, dotyczące zmiany statutu: Unii lub Sekcji, powinny być przekazane sekretarzowi co najmniej na pięć miesięcy przed terminem Zgromadzenia Ogólnego, na którym mają być rozważane. Sekretarz powinien podać do wiadomości wszystkich komitetów i wydziałów należących do Sekcji, co najmniej na cztery miesiące przed terminem Zgromadzenia Ogólnego, wszystkie otrzymane w tym zakresie wnioski.

Art. 26. Rada ustala regulamin Sekcji, zgodny z niniejszym statutem. Regulamin powinien precyzować uprawnienia komisji Sekcji, wydziałów i komitetów narodowych.

Art. 27. Czas istnienia Sekcji nie jest ograniczony. Rozwiązanie Sekcji może być uchwalone przez zwołane specjalnie w tym celu Zgromadzenie Ogólne. Uchwała o rozwiązaniu jest prawomocna, jeżeli aprobuje ją co najmniej trzy czwarte komitetów narodowych i wydziałów naukowych należących do Sekcji.

W wypadku rozwiązania Sekcji jej majątek będzie przekazany instytucji międzynarodowej o działalności analogicznej do działalności Sekcji.

Art. 28. W wypadku, gdy pewien komitet lub wydział opuszcza Sekcję, nie zachowuje on na przyszłość w stosunku do Sekcji żadnych uprawnień.

Art. 29. Podstawę wszelkiej interpretacji postanowień niniejszego statutu stanowi jego tekst francuski.